

Bijzonder nuttig voor beginnenden is de handleiding; om stelselmatig de verkregen krommen te ontleden, zoodat geen enkel onderdeel den waarnemer ontsnappe; alleen door daarbij een vaste werkwijze te volgen, kan elke kleine afwijking in vorm of rythme worden opgemerkt. De theorie van het electrocardiogram wordt kort maar duidelijk behandeld; zeer leerrijk is de verklaring van het ontstaan van splijting der verscheidene toppen. Ten slotte wordt de in Amerika vervaardigde electrocardiograaf van HINDLE beschreven en zijn behandeling nauwkeurig aangegeven. Ofschoon wij ons in Europa meestal van andere toestellen bedienen, is het toch belangwekkend, deze handleiding te lezen, vooral met het oog op bij de opname te vermijden fouten. De bekende tabellen van EINTHOVEN voor de bepaling van de richting van de elektrische as, alsmede een uitgebreid literatuuroverzicht besluiten dit bijzonder aardige boek. Druk, papier, uitvoering en krommen zijn voortreffelijk; moge deze uiterst praktische handleiding vele herdrücken beleven.

P. H. ENTHOVEN.

FRANCIS G. BENEDICT, *Methode zur Bestimmung des Gaswechsels bei Tieren und Menschen*. ABDERHALDEN'S Handbuch der biologischen Arbeitsmethoden. Abt. IV. Teil 10. Heft 3. Lief. 142. Wien. URBAN und SCHWARZENBERG. Prijs 9.60 mark.

Het is een uitstekend denkbeeld van den leider van het overigens tot in het matelooze uitdijende handboek der biologische werkwijzen geweest, BENEDICT te hebben uitgenoodigd een deel daar van te bewerken. Daardoor is de uitstekende Amerikaansche stofwisselingsfysioloog in de gelegenheid geweest op uitvoerige en toch overzichtelijke wijze de geheele methodiek van de studie der gaswisseling, zooals die in het voedings-laboratorium der CARNEGIE-*institution* te Boston worden toegepast, te beschrijven. Het is een boek van 60 bladzijden geworden, vol afbeeldingen, en tabellen. Men vindt er een overgroot aantal toestellen, tot in bijzonderheden uitgelega, tal van handigheden beschreven en de belangrijkste uitkomsten, die men behoort te verkrijgen in woord en getal aangegeven. Het groote en in onze landen nauwelijks navolgbare, zooals het geheele ademhalingsvertrek voor menschen, wordt den lezer niet gespaard, maar evenzoo worden alle kleinere en eenvoudigste toestellen met liefde behandeld en zóó beschreven, dat men ze gemakkelijk kan namaken. Een ieder, die, op welke wijze, of op welke schaal (ook op de bescheidenste!) gaswisselingsproeven bij dieren of menschen in rust en arbeid wil verrichten, zal in dit boek een rijken oogst van aanwijzingen vinden.

G. VAN RIJNBK.
